

หลักสูตรการสานตะกร้าหวายเทียม จำนวน 15 ชั่วโมง

หลักสูตรที่สอดคล้องกับอาชีพทั่วไป

ความเป็นมา

เครื่องจักสานไทย เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยทำสืบต่อกันมาแต่โบราณ แม้ทุกวันนี้จะมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังมีเครื่องมือเครื่องใช้หลายชนิดที่ไม่สามารถผลิตด้วยวัตถุดิบอื่นๆ ที่เครื่องจักรตามระบบอุตสาหกรรมมาใช้แทนเครื่องจักสานได้ เช่น เครื่องจักสานประเภทกล่อ่งข้าว ไม่มีภาชนะอื่นใดใส่ข้าวเหนียวหนึ่งได้ดีเท่าก่องข้าวและกระดืบที่สาน ไม่มีเครื่องจับปลาที่ทำด้วยวัตถุดิบอย่างอื่นมาแทนที่ ลอบ ไซ สุ่ม ที่สานด้วยไม้ไผ่ได้ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นคุณลักษณะพิเศษของเครื่องจักสานที่มีคุณค่าในตัวเอง ยากที่จะใช้งานหัตถกรรมและอุตสาหกรรมอย่างอื่นทดแทนได้

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครื่องจักสานมีอายุยืนยาวสืบต่อกันมานานนับพันปีแม้ในปัจจุบันการทำเครื่องจักสานจะลดจำนวนลงไปบ้าง ตามสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมเกษตรอุตสาหกรรม และก้าวต่อไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่การผลิตสิ่งต่างๆ ด้วยมือจะต้องลดลงเปลี่ยนมาเป็นการผลิตด้วยเครื่องจักรกลก็ตาม แต่เครื่องจักสานยังเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ด้วยเครื่องจักรกล เพราะการทำเครื่องจักสานต้องใช้ความชำนาญและความสามารถเฉพาะตัวของช่างพื้นบ้านแต่ละถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าพิเศษของเครื่องจักสานที่ต่างไปจากผลิตภัณฑ์อื่นที่ผลิตด้วยเครื่องจักร เครื่องจักสานจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยที่ควรอนุรักษ์ไว้สืบไป

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสามง่ามเห็นความสำคัญในการสร้างตะกร้าหวายเทียมขึ้น ต้องอาศัยองค์ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาและมีมือจากหลากหลายแขนง ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ควรจะได้รับ การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมอาชีพอนุรักษ์และสืบต่อองค์ความรู้ของภูมิปัญญา
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้นำความรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี ในการอนุรักษ์และสืบต่อองค์ความรู้ของภูมิปัญญา
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจักสานตะกร้าหวายเทียมและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

เป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา วันที่ 16-17 มีนาคม 2569

จำนวน 15 ชั่วโมง

- ทฤษฎี 1 ชั่วโมง

- ปฏิบัติ 14 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ประวัติความเป็นมา	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความสำคัญความเป็นมาลักษณะพิเศษของตะกร้าหวายเทียมได้	ความสำคัญ ความเป็นมา ลักษณะพิเศษของตะกร้าหวายเทียม	วิทยากรบรรยาย	5 นาที	-
2	การเลือกวัสดุ-เส้นตอกในการสานตะกร้าหวายเทียม	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการสานตะกร้าหวายเทียมได้	การเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการจักสานตะกร้าหวายเทียม- เส้นตอกสำหรับสาน	1.วิทยากรอธิบายสาธิต 2.ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	5 นาที	1 ชม.
3	การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการสานตะกร้าหวายเทียม	1.การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการใช้จักสาน 2.การจัก - หวาย	- วิทยากรบรรยายและสาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	5 ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4	การเลือกภายในการสานตะกร้าหวายเทียม	ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับภายในการสานตะกร้าหวายเทียม	ลวดลายที่ใช้ในการสานตะกร้าหวายเทียม	วิทยาการบรรยาย/สาธิต	10 นาที	-
5	ขั้นตอนวิธีการสาน	ผู้เรียนสามารถสานลายพื้นฐานได้	ขั้นตอนการสาน - การสานลายขัด - การสานลายยกดอก	- วิทยาการบรรยาย/สาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	6 ชม.
6	การเก็บขอบประกอบชิ้นงาน	ผู้เรียนสามารถเก็บรายละเอียดและประกอบชิ้นงานได้	การเก็บรายละเอียด - การถักขอบชิ้นงาน - การประกอบชิ้นงาน	- วิทยาการสาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	-	1 ชม.
7	การรักษาชิ้นงานให้คงทนและสวยงาม	ผู้เรียนสามารถรักษาชิ้นงานให้คงทนและสวยงามได้	1. หลักการรักษาชิ้นงาน 2. วิธีการรักษาชิ้นงาน - ขั้นตอน วิธีการเคลือบ - ขั้นตอนการลมนควัน	- วิทยาการบรรยาย/สาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	1 ชม.
8	การบริหารจัดการอาชีพ	ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการบริหารจัดการด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่ายสินค้า	1. การบริหารจัดการด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่าย 2. การบริหารจัดการด้านบัญชี ต้นทุนกำไร	- วิทยาการบรรยาย	10 นาที	-

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน
2. คลิปวิดีโอ (สาธิต)
3. ภูมิปัญญา / แหล่งเรียนรู้
4. แบบประเมินความพึงพอใจ
5. แบบวัดความรู้
6. แบบทดสอบ ก่อน-หลังเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกต
2. แบบวัดความรู้
3. แบบประเมินความพึงพอใจ
  - ประเมินวิทยากร
  - ประเมินการจัดการเรียนรู้
4. ชิ้นงานของผู้เรียน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

- ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
- มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- มีผลงานที่มีคุณภาพ

1.โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนวิชาการสานตะกร้าหวายเทียม

2.ความสอดคล้องกับนโยบาย

จุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่อาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้จริง และการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

๒.๑ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีพให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์พื้นที่ และความต้องการจ้างงานของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ ส่งเสริมแนวทาง “Learn to Earn” ควบคู่กับการ Upskill / Reskill / Newskill เพื่อให้ผู้เรียนสร้างรายได้ทั้งในระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา

๒.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สร้างโอกาสทางธุรกิจชุมชน และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม

๒.๔ พัฒนาทักษะและอาชีพใหม่ให้กลุ่มวัยเกษียณ เตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย สามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ และลดภาระพึ่งพิงทางสังคม

3.หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ภายใต้กรอบเวลา 2 ปี ที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืนสภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ที่มนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆในปัจจุบันคนไทยนิยมรับประทานอาหารเช้า สุขภาพกันไม่น้อย ได้แก่อาหารคลีน ผักปลอดสารพิษที่ได้รับความนิยมอย่าง "เห็นนางฟ้า" ซึ่งก็มีผู้ที่เพาะเห็นนางฟ้าเป็น "ช่องทางทำกิน" ได้อย่างน่าสนใจ และ สามารถเลือกรับประทานได้ง่าย เป็นทางเลือกสำหรับคนที่อยากทานอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะทั้งสด ไขมันต่ำ เหมาะสำหรับผู้ที่ดูแลสุขภาพ จากแนวโน้มความนิยมรับประทานอาหารเช้าเพื่อสุขภาพดังกล่าว ทำให้มีผู้ที่สนใจเรียนการสานตะกร้าหวายเทียม แต่ไม่มีหน่วยงาน หรือบุคคลเปิดสอน ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการที่มาทำธุรกิจเพาะเห็นนางฟ้าอาชีพการสานตะกร้าหวายเทียม สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาตนเอง หรือกลุ่มไปสู่การบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเป็นไปตามหลักการของการประกอบอาชีพ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตร ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการพัฒนาเพื่อ

8. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาสที่ 1 (ต.ค.-ธ.ค. พ.ศ. 68)	ไตรมาสที่ 2 (ม.ค.-มี.ค. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ย.-มิ.ย. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. พ.ศ. 69)
หลักสูตรการสานตะกร้าหวายเทียม	-	7,200	-	-

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ 1.นางฉลา เขียวเขิน

10. เครื่องช่วย 1.ปราชญ์ชาวบ้าน

2.ผู้นำชุมชน

11. โครงการที่เกี่ยวข้อง 1.โครงการการพัฒนาทักษะชีวิต

2.โครงการการพัฒนาพัฒนาชุมชน

3.โครงการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

12. ผลลัพธ์ (Out come) ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะในการการสานตะกร้าหวายเทียม การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง

13. ดัชนีตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)

- มีผู้เข้าอบรมเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 15 คน

13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)

- ผู้ผ่านการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สามารถทำการสานตะกร้าหวายเทียมโดยไม่ต้องมีผู้สอนกำกับได้

14. การติดตามและประเมินผลโครงการ

1.แบบประเมินความพึงพอใจ

2.สรุปผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรม